

Behandling av skabb

Skabb orsakas av ett skabbdjur som inte är synligt för ögat. Skabb smittar vid nära hudkontakt med en smittad person, från personens sänglinnen eller handdukar. Skabbdjuret är endast en människoparasit och den hålls vid liv utanför människan i högst sju dygn.

Symtom

Skabb orsakar klåda på huden, som är som värst på kvällar och nätter eller efter en varm dusch. Vanligaste platserna för skabb är mellan fingrar, vid handleder, i veck och armhålor, fotblad, ljumskar, skinkor och könsorganen. Förutom klåda kan det förekomma knottor, rivmärken och 5 - 12 mm långa kvalstergångar (handleder och mellan fingrar). Det kan dröja 3 - 6 veckor efter att du har blivit smittad till att symtom uppträder.

Behandling

En smittad person

- läkemedelsbehandling (permetrin–kräm, svavelvaselin eller ivermectin–tabletter)
- tvättning av de kläder och sänglinnen som varit i användning
- städning av lägenheten
- behandling av alla som bor i samma hushåll och av den eventuella smittkällan

NIX® –kräm (permetrin: 30g, receptfri från apoteket)

Nix® –krämen är lämplig för behandling av barn över 2 månader. Krämen appliceras i enlighet med barnets storlek. De i allmänhet lämpliga mängderna är:

- barn i åldern 2 månader till 1 år: cirka 1/8 (en åttondel) av tuben
- barn i åldern 1 - 5 år: cirka 1/4 (en fjärdedel) av tuben
- barn i åldern 5 - 12 år: cirka 1/2 (hälften) av tuben

En tub innehåller en engångsdos för en vuxen person med normalvikt. Storvuxna personer rekommenderas använda två tuber vid en engångsbehandling.

Tvätta dig noga i duschen (på kvällen). Efter att du har torkat dig och klippt dina naglar, applicerar du krämen över hela kroppen från haken neråt och nacken. Applicera på små barn även i hårbotten och ansiktet (var försiktig runt munnen). Var extra noggrann mellan tårna och fingrarna, nagelkanterna, naveln, armhålorna, ljumskarna och de yttre könsorganen. Krämen får verka i 24 timmar för vuxna och i 8 timmar för barn. Om du måste tvätta händerna eller

underlivet innan tiden har gått, måste du genast smörja de områdena på nytt. Applicera inte krämen på slemhinnorna.

Under behandlingen ska du ha på dig en långärmad skjorta och underbyxor med långa ben eller dylikt för att effektivera krämbehandlingen. Klä på dig bomullsstrumpor på fötterna som når ovanpå byxorna och på händerna bomullshandskar. Klä på små barn en hjälmmössa av bomull.

Efter verkningstiden tvätta hela kroppen med vatten och tvål. Torka dig med en ren handduk och lägg handduken i tvätten.

Upprepa Nix® –behandlingen efter åtta dagar. En symtomfri familjemedlem eller annan person som varit i kontakt ska också behandlas två gånger de samma dagarna. En gravid eller ammande kvinna kan använda Nix® –krämen.

Tablettmedicinering via munnen (Ivermectin: Scatol® eller Stromectol® 3 mg/tbl)

Skabb kan även behandlas med ivermectin-tabletter. Ivermectin används för behandlingen av vuxna och barn som väger mer än 15 kg. Tabletterna tas som en engångsdos i samband med en måltid. Under graviditet får du inte använda ivermectin, men under amning finns inget hinder för det. Det är förbjudet att använda alkohol i samband med behandlingen. Effekten kan försvagas av att du dricker apelsinjuice i samband med läkemedelsintaget. Tablettbehandlingen upprepas efter åtta dagar och den görs på både personer med eller utan symtom.

Svavelvaselin vid behandling av skabb

För barn under sex år används 5 % svavelvaselinblandning och för övriga används 10 % svavelvaselinblandning.

Tvätta huden med duschtvål och vatten innan vaselinet appliceras. Huden måste vara ren och torr. Applicera ett tunt lager av vaselinet på huden över hela kroppen förutom huvudet, på spädbarn smörjer du även hjässan. Applicera svavelvaselinet tre kvällar i rad utan att tvätta bort det emellan. Behandlingen upprepas efter åtta dagar från första behandlingsdagen.

Applicera vaselinet extra noggrant under kanterna av naglarna, mellan fingrarna och tårna, på handlederna, i armhålorna, naveln och på de yttre könsorganen. Smörj alltid händerna på nytt efter att du tvättat händerna.

Behandling av långvarig skabb

Skabb kan konstateras vara långvarig, efter att den har behandlats åtminstone tre gånger.

Vid långvarig skabb effektiveras behandlingen så att patienten får både tablett- och krämbehandling. Ta tabletterna dag 0, 3 och 8, och applicera dessutom Nix® –kräm dagligen i en vecka eller applicera svavelvaselin tre dygn i rad under två efter varandra följande veckor.

För symtomfria personer som är i närkontakt ges tablettbehandling dag 0 och 8.

Efterklåda kan förekomma i några veckor.

Behandling och tvättning av kläder och sänglinnen

Efter läkemedelsbehandlingen ska du göra en noggrann städning. När du städar skydda dig själv väl med engångshandskar och -kläder.

Maskintvätta med ett tvättprogram på minst 60°C de saker som har varit i användning under de senaste dagarna

- kläder
- sänglinnen
- handdukar
- badrockar
- täcken, dynor
- skor (ifall de tål maskintvätt)

De saker som inte tål maskintvätt (t.ex. ytterkläder, mjuka leksaker, hörlurar, hjälm, smycken etc.)

- lägg dem i frysen eller ute i kyla i ett dygn (-20°C eller kallare) eller
- packa in dem i en sopsäck och ha den försluten i rumstemperatur i minst en vecka; eller
- ha dem i två timmar i en minst 80°C varm bastu. Beakta brandfara.

Efter behandlingarna lönar det sig att vädra sakerna.

Golv, mattor, madrasser, dynor, fåtöljer, soffor och stolar med överdrag ska dammsugas noggrant. Kom ihåg att också dammsuga bilsätena, barnsitsar, vagnar etc. Dammsugarpåsarna kastar du direkt efter dammsugningen i avfallsbehållaren.

Om krämen appliceras inför natten, ska de lakan och kläder som bytts ut på kvällen igen tvättas på morgonen.

Under en ny kur upprepas städningen och klädvården.

Smittorisen är förbi 24 timmar efter första behandlingen. Det är bra att åtminstone informera daghemmet om ditt barn har fått skabb. Det rekommenderas att du även informerar andra nära anhöriga om ni har varit i nära kontakt med dem.

Eftervård av klådan

Klådan och hudsymtomen orsakad av skabb kan ofta kvarstå i 2 - 4 veckor, fastän behandlingen av skabb är lyckad. Utslag kan behandlas med kortison salva (Hydrocortison®) eller med en kräm som innehåller, förutom kortison, även antibakteriellt ämne (Sibicort®) och med bassalva. Krämen kan appliceras på utslaget/det kliande området 1 - 2 ggr/dygn i 1 - 2

veckor. För klådan kan också medicinering med antihistamintabletter som stävjar klådan ordineras.

Om symtomen fortsätter efter att båda behandlinggångerna och städningen enligt anvisningarna och eftervården har genomförts, ska du på nytt ta kontakt med vårdenheten.